

נטילת ריטלין ביום הכיפורים כדי להתפלל בריכוז

מאת הרב משה שמואל דיין, מח"ס "קשב רב"

א. שאלה: אני מתמודד עם קשיי קשב וריכוז ולצורך זה אני לוקח כל יום תרופה המסייעת לי להתרכז. כעת מתקרב יום הכיפורים, ואני חושש מכך שלא אצליח להתרכז בתפילה ביום גדול וקדוש זה, האם אני רשאי לקחת את התרופה, והאם מותר לי לבלוע את הכדור עם מים, כי קשה לי לבלוע כדור בלי מים?

תשובה: מי שצריך ביום-יום לקחת תרופה לקשב וריכוז כדי לתפקד או כדי להתרכז בלימודים ובתפילות וכדומה, רשאי לקחתה גם ביום הכיפורים. ואם הוא מתקשה לבלוע את הכדור ללא מים, רשאי לבלוע בעזרת מים, ובלבד שיתקיימו יחד שני תנאים: **א.** שהמים יהיו מרים מעט (אפשר לשים תמצית תה וכדומה). **ב.** שישתה פחות משיעור של מלא לוגמיו (40 מ"ל לאדם ממוצע). (כדאי להתאמן על כך לפני יום כיפור).

נימוקים: האיסור לאכול ולשתות מן התורה ביום הכיפורים, הוא רק בדברים הראויים לאכילה ולשתיה, אבל דברים שאינם ראויים לאכילה ולשתיה (כגון שהם מרים וכדומה), אינם אסורים אלא מדרבנן. ומאחר שהגלולה היא פחות משיעור שאסור לאכול מן התורה (שהוא 30 סמ"ק בנפח), וגם אינה ראויה למאכל (כיון שהיא מרה), מותר לקחתה ביום הכיפורים. מטעם זה אם הוא מתקשה לבלוע את הכדור בלי מים, רשאי לבלוע בעזרת מים מרים פחות משיעור מלא לוגמיו. ואף על פי שבדרך כלל אסור לאדם לשתות פחות משיעור מלא לוגמיו ואפילו מים מרים, מכל מקום במקרה שלנו שקשה לו להתפלל בלי התרופה, רשאי ובפרט שמטרת השתיה אינה כדי להרוות צמאוננו, אלא לצורך בליעת הכדור. וכן דעת רבים מגדולי הפוסקים בדורנו, ומהם הגאונים רבי יצחק יוסף, רבי יצחק זילברשטיין, רבי אשר וייס, רבי שמואל אליעזר שטרן, רבי שלמה זעפראני, רבי אהרן בוטבול שליט"א, ועוד רבים כמפורט בספר "קשב רב".

ב. שאלה: בני בן האחת עשרה אובחן עם הפרעת קשב, וקשה לו מאד להתפלל בלי התרופה, האם אני רשאי לתת לו את התרופה עם מים לפני התפילה, או לתת לו את התרופה בשעה מאוחרת יותר?

תשובה: קטן או קטנה מתחת גיל מצוות, אינם חייבים להתענות תענית גמורה, והם צמים רק "תענית שעות" כפי כוחם. ולכן, מותר לתת להם תרופה עם מעט מים **רגילים** ואין זה פוגע ב"תענית שעות".

נימוקים: הדבר דומה למה שכתבו הפוסקים, שאם ילד שמתענה תענית שעות התעורר בלילה ומבקש לשתות, מותר לתת לו, והוא הדין בנדון דידן שיש צורך גדול שהילד יוכל להתפלל כראוי ביום קדוש זה, וכן פסקו הגרמ"ש קליין, והגר"ש גרוס בעל שבט הקהתי שליט"א הוסיף "רשאי ומחוייב".

ספר קשב רב שייצא לאור בע"ה בקרוב עוסק בשאלות הלכתיות בנושא הפרעת קשב, עם תשובות ייחודיות

מכל גדולי הפוסקים. להרחבה בנושא הנ"ל ראו בספר, בחלק ההלכות - פרק ד סעיף כה וסעיף כו.

כדי ללמוד איך לסייע לילדים להצליח, הזדוורו להגיש מועמדות לתכנית "מצליחים" חורף תשפ"ה לפרטים

על התכנית כנסו לקישור <https://lp.smoove.io/opx3> ניתן להשאיר הודעה קולית או דוא"ל. להצטרפות

לרשימת התפוצה כנסו לקישור <https://lp.smoove.io/oxnj>